

NASIENRIGLYNE

EKSAMEN		NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT	
GRAAD	12		
DATUM	NOVEMBER 2025		
VAK	GEOGRAFIE		
VRAESTEL	1		
PUNTETOTAAL	150		
TYDSDUUR (UUR)	3		
AANTAL BLADSYE	9		

SOUTH AFRICAN COMPREHENSIVE ASSESSMENT INSTITUTE
SUID-AFRIKAANSE KOMPREENSIEWE ASSESSERINGSINSTITUUT

FINALE GOEDGEKEURDE NASIENRIGLYNE

VERGADERINGSDATUM	
UMALUSI-MODERATOR	
HOOFMERKER	
INTERNE MODERATOR	

AFDELING A

VRAAG 1

1.1

1.1.1 Z ✓

1.1.2 Y ✓

1.1.3 Y ✓

1.1.4 Y ✓

1.1.5 Z ✓

1.1.6 Y ✓

1.1.7 Z ✓

(7x1) (7)

1.2

1.2.1 Nag ✓

1.2.2 Intensiteit van die hoogdruk ✓

1.2.3 Rookmis ✓

1.2.4 Dag ✓

1.2.5 Dalende lug in 'n hoogdrukseel ✓

1.2.6 Anabatiese ✓

1.2.7 Sigbaarheid ✓

1.2.8 Rypholte ✓

(8x1) (8)

1.3

1.3.1 123 mm ✓

(1x1) (1)

1.3.2 "beduidende koue fronte" ✓

(1x1) (1)

1.3.3

(1x1) (1)

- 1.3.4 • Gedurende die winter migreer alle drukkordels noordwaarts met die ITKS in die rigting van meer direkte sonlig. ✓✓
- Siklone op middelbreedtegraad kom in die westewindgordel voor. ✓✓
- Die koue front beweeg oor Suid-Afrika wat 22°S en 35°S lê. ✓✓
- [ENIGE TWEE]

(2x2) (4)

- 1.3.5
- Berei noodontruimingsplanne voor. ✓✓
 - Maak skuiling beskikbaar ingeval mense ontruim moet word. ✓✓
 - Voorsien die gemeenskappe van sandsakke om die effek van oorstromings te verminder. ✓✓
 - Sit waarskuwingstekens op by vloedgevoelige gebiede (byvoorbeeld laagliggende brûe). ✓✓
 - Waarsku die publiek oor moontlike uiterste weerstoestande (aanvaar voorbeelde soos swaar reën, sterk winde). ✓✓
 - Maak seker dat nuutgeboude infrastruktuur aan veiligheidstandaarde voldoen ✓✓
om regulasies ontwrigting en ineenstorting te verminder. ✓✓
- [ENIGE VIER]**
[AANVAAR VOORBEELDE - VOL SINNE WORD VEREIS] (4x2) (8)
- (15)**

1.4

- 1.4.1 Tropiese sikloon ✓ (1x1) (1)
- 1.4.2 oostelike ✓ (1x1) (1)
- 1.4.3
- a) D ✓ (1x1) (1)
 - b) Daar is 'n kloksgewyse draaiing van wolke. ✓✓ (1x2) (2)
 - c) Cumulonimbus ✓ (1x1) (1)
- 1.4.4 Die stelsel beweeg in dieselfde rigting as wat die winde waai, daarom is die isobare nader aanmekaar. ✓ (1x1) (1)
- 1.4.5
- Winde word vertraag as gevolg van wrywing met die landoppervlak. ✓✓
 - Droë lug kom die stelsel binne en verminder die hoeveelheid kondensasie/energie. ✓✓
 - A se pad buig effens suid en gaan dus koeler subtropiese gebiede binne wat die lugdruk verhoog. ✓✓
- [ENIGE TWEE]** (2x2) (4)
- 1.4.6
- Stormvloed as gevolg van sterk winde wat aan land waai (van die see se kant). ✓✓
 - Oorstromings sal voorkom as gevolg van oormatige reënval of stormvloed. ✓✓
 - Daar sal stortreënval/swaar reënval wees. ✓✓
 - Baie sterk winde sal waai/stormsterkte winde/orkaansterkte winde. ✓✓
 - Erosie van stormvloed/ oormatige reënval en afloop. ✓✓
- [ENIGE TWEE]** (2x2) (4)
- (15)**

1.5

- 1.5.1 Rug/wig ✓ (1x1) (1)
- 1.5.2 i) divergerend/uitwaartse vloei van lug/dalend ✓ (1x1) (1)
- ii) roteer in 'n antikloksgewyse rigting ✓ (1x1) (1)
- 1.5.3 • Baie sterk winde kan infrastruktuur beskadig (aanvaar voorbeelde). ✓✓
- Beserings as gevolg van mense wat deur die wind rondgewaai word. ✓✓
- Skade aan plantegroei (aanvaar voorbeelde soos bome wat beskadig/omgewaai kan word). ✓✓
- Windregters tussen die geboue wat die besoedeling skoonmaak. ✓✓
- Rommel word rondgewaai (aanvaar voorbeelde). ✓✓
[ENIGE TWEE] (2x2) (4)
- 1.5.4 a) (Geïsoleerde) donderstorms wat in 'n NW/SO-lyn regoor die land getoon word. ✓ (1x1) (1)
- b) Vogfront ✓ (1x1) (1)
- c) • Koue, droë Suid-westewinde waai oor die Atlantiese Oseaan vanaf die Suid-Atlantiese hoogdruk na (termiese/trog van) lae druk oor land. ✓✓
- Warm, klam Noord-oostelike winde waai oor die Indiese Oseaan vanaf die Suid-Indiese hoogdruk na die (termiese /trog van) lae druk op land. ✓✓
- (Koue, droë) SW-winde konvergeer met (warm, vogtige) NO-winde (by die vogfront). ✓✓
- Die koue droë lug lig die warm vogtige lug op wat kondensasie veroorsaak, (cumulonimbus)-wolke wat met (donderstorms, hael en swaar) reënval gepaard gaan. ✓✓
[ENIGE DRIE] (3x2) (6)

(15)

TOTAAL VRAAG 1: [60]

VRAAG 2: GEOMORFOLOGIE

2.1

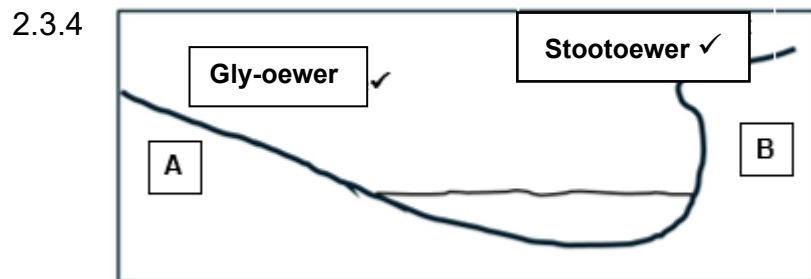
- 2.1.1 Bron ✓ (1x1) (1)
 - 2.1.2 Middel ✓ (1x1) (1)
 - 2.1.3 Laer ✓ (1x1) (1)
 - 2.1.4 Nouer ✓ (1x1) (1)
 - 2.1.5 Vloedvlakte ✓ (1x1) (1)
 - 2.1.6 Eweredig ✓ (1x1) (1)
 - 2.1.7 Indirek eweredig ✓ (1x1) (1)
 - 2.1.8 Turbulente vloei ✓ (1x1) (1)
- (8x1) (8)**

2.2

- 2.2.1 A ✓
- 2.2.2 D ✓
- 2.2.3 D ✓
- 2.2.4 A ✓
- 2.2.5 A ✓
- 2.2.6 B ✓
- 2.2.7 C ✓ (7x1) (7)

2.3

- 2.3.1 Rivierkronkel/meander ✓ (1x1) (1)
- 2.3.2 Ongelyke ✓ (1x1) (1)
- 2.3.3 Wanneer die gradiënt geleidelik raak, begin die rivier kronkel/afsetting in rivier laat rivier, verby afsettings kronkel/vloei. ✓✓ (1x2) (2)

(2x1) (2)

- 2.3.5 Meandernek ✓ (1x1) (1)

- 2.3.6 • Laterale/sywaartse erosie verbreed die rivierkanaal aan die binnekant. ✓✓
 • Albei kante van die kronkel word op hierdie manier geërodeer. ✓✓
 • Die nek word smaller. ✓✓
 • Wanneer oorstromings voorkom, sal die rivier deur die nek sny. ✓✓
 [ENIGE TWEE] (2x2) (4)

- 2.3.7 • Die rivier sal deur die nek/C sny en die reguitste pad neem. ✓✓
 • Materiaal sal neergelê word, D word afgesny. ✓✓
 • D sal 'n hoefystermeer vorm. ✓✓
 [ENIGE TWEE] (2x2) (4)

(15)

2.4

- 2.4.1 As gevolg van hernieude energie sal die rivier meer (vertikaal) erodeer. ✓ (1x1) (1)

- 2.4.2 A ✓ (1x1) (1)

- 2.4.3 Daling in seevlak. ✓ (1x1) (1)

- 2.4.4 • Isostatiese opheffing veroorsaak dat die gradiënt van 'n rivier steiler word. ✓✓
 • Riviervang voeg volume by 'n rivier. ✓✓
 • Uitgebreide swaar reënval (verandering in klimaat) voeg volume by 'n rivier. ✓✓
 [ENIGE TWEE] (2x2) (4)

- 2.4.5 1. Fluviale prosesse:
 • Die rivier sal oorgegradeer word/Dit sal oortollige energie hê. ✓✓
 • Verjonging/Oortollige energie stel die rivier in staat om meer vertikaal te erodeer. ✓✓
 • Die rivier kan 'n swaarder vrag vervoer (byvoorbeeld verhoogde traksie, sout). ✓✓
2. Vorm van kanaal:
 • Die riviervallei sal dieper word as gevolg van verhoogde vertikale erosie. ✓✓
 • Die rivierkanaal word smaller namate dit dieper word. ✓✓
 • 'n Knakpuntwaterval kan vorm wat die riviervallei uitkerf. ✓✓
 [ENIGE VIER]
 [MOET NA FLUVIALE PROSESSE EN KANAALVORM VERWYS] (4x2) (8)

(15)

2.5

- 2.5.1 • Monitoring en beheer/bestuur van waterbronne in dreineringsgebiede/opvangsgebiede. ✓✓
 • 'n Proses om waterbronne en dreineringsgebiede te onderhou of in stand te hou om die beskikbaarheid van skoon en veilige water vir verbruik en waterlewe te verseker. ✓✓
 [KONSEP] (1x2) (2)
- 2.5.2 • Bevordering van waterbesparing. ✓✓
 • Versterking van waterinfrastruktuur. ✓✓
 • Opgradering van verouderende waterstelsels. ✓✓
 • Verbeter waterberging. ✓✓
 • Verhoog mense se toegang tot skoon water. ✓✓
 [SLEGS EEN KONSEP] (1x2) (2)
- 2.5.3 • Uitheemse spesies kan die stad se watersekerheid bedreig. ✓
 • Dit verhoog vloedrisiko. ✓
 • Dit beïnvloed plaaslike biodiversiteit. ✓
 [SLEGS EEN] (1x1) (1)
- 2.5.4 • Verdamping vanaf die rivier vind plaas. ✓✓
 • Die rivier sal die temperatuur van sy omgewing verlaag. ✓✓
 • Die stedelike hitte-eiland sal afneem. ✓✓
 [ENIGE TWEE] (2x2) (4)
- 2.5.5 • Deur te verseker dat die water in die rivier skoon is, bied 'n gesonder habitat vir visse (aanvaar voorbeelde). ✓✓
 • Strenger boetes vir rommelstrooiing, die voorsiening van meer vullisdromme, en die toepassing van reëls verseker dat minder rommel deur diere ingeneem word, wat hul dood veroorsaak. ✓✓
 • Behoorlike vloedbestuur sal habitatverlies verminder ✓✓
 • Boetes vir/regulering van nywerheidsuitvloei uit nywerhede sal verlies aan spesies verminder. ✓✓
 • Installering en onderhoud van rioolstelsels lei tot minder waterhiasinte wat groei. ✓✓
 • Monitoring van watergehalte sal bedreigde spesies teen uitsterwing beskerm. ✓✓
 • Monitoring/beperking van besoedeling van ondergrondse water sal lei tot skoner water wat beskikbaar is vir diere om te drink. ✓✓
 [ENIGE DRIE]
 [AANVAAR VOORBEELDE] (3x2) (6)

(15)

TOTAAL VRAAG 2: [60]**TOTAAL AFDELING A: [120]**

AFDELING B

VRAAG 3: GEOGRAFIESE VAARDIGHEDE EN TEGNIEKE

3.1 KAARTVAARDIGHEDE EN BEREKENINGE

- 3.1.1 B ✓ (1x1) (1)
- 3.1.2 A ✓ (1x1) (1)
- 3.1.3 a) $VI = 480 \text{ m} - 474 \text{ m} = 6 \text{ ✓ m}$
 $HE = 9,1 \text{ cm (gegee)} \times 100 = 910 \text{ ✓ m}$
- Gradiënt = $\frac{VI}{HE}$
 $= \frac{6 \text{ m}}{910 \text{ m}} \text{ ✓ Vervang in formule}$
 $= 1: 151,67 \text{ ✓}$ (4x1) (4)
- b) Ja ✓ (1x1) (1)
- 3.1.4 Lengte = 0,55 km (gegee)
 Breedte = 1,5 ✓ cm x 0,1 [Speling 1,4 – 1,6 cm]
 $= 0,15 \text{ ✓ km [Speling 0,7 – 0,8 cm]}$
 Oppervlak = $L \times B = 0,55 \text{ km} \times 0,15 \text{ km} = 0,825 \text{ km}^2 \text{ ✓}$
 [Speling 0,077 – 0,088 km²] (3x1) (3)
- (10)**

3.2 KAART INTERPRETASIE

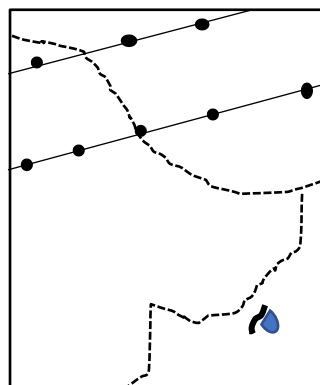
- 3.2.1 C ✓ (1x1) (1)
- 3.2.2 B ✓ (1x1) (1)
- 3.2.3 B ✓ (1x1) (1)
- 3.2.4 a) Verhoog/warmer ✓/verander die temperatuur ✓ (1x1) (1)
- b) Kunsmatige oppervlak van teer is donker en absorbeer meer hitte, wat temperatuur verhoog. ✓✓ (1x2) (2)

- 3.2.5 a) dendrities ✓ (1x1) (1)
- b) i) geleidelik ✓
 ii) gesteentes van soortgelyke hardheid/massiewe stollingsgesteentes/horizontaal lae/sedimentêre gesteentes. ✓ (2x1) (2)
- c) wes/weswaarts ✓ (1x1) (1)
- d) 2 ✓ (1x1) (1)
- e) Stroomvolgorde sal laer word/verander na 1/kan opdroog sodat geen stroom oorbly nie. ✓ (1x1) (1)
- (12)**

3.3 GEOGRAFIESE INLIGTINGSTELSELS

- 3.3.1 a) i) vektor ✓
 ii) poligoon ✓ (2x1) (2)
- b) Sekondêre ✓ (1x1) (1)
- c) • Satellietbeeld saamgestel deur 'n derde party. ✓
 • Data word reeds verwerk. ✓
 • Dit is 'n Google-straataansigbeeld (gevind op Google earth/ internet). ✓
 [ENIGE EEN] (1x1) (1)
- 3.3.2 a) 'n Laag inligting gebaseer op 'n spesifieke tema. ✓✓ (1x2) (2)

b)

Dam/standhoudende water

Punte toegeken vir:

Ligging van dam (naastenby) ✓ benoem ✓

(2x1) (2)

(8)

TOTAAL VRAAG 3: [30]

TOTAAL AFDELING B: [30]

GROOTTOTAAL: [150]